

στρονόμοι, οἱ περὶ τὸ φάσμα τοῦ ἡλίου ἀσχολούμενοι, ὀλικῶς καὶ ἀναντιρρήτως ἀπέδειξαν.

Γ. Ν. Ε.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ.

Η ΦΥΛΗ ΤΩΝ ΒΟΧΗ.

Γνωστὸν ὅτι ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας ἐπισκέπτεται ἀπὸ τινος τὴν Ἰνδικήν, ὅπου τυγχάνει μοναδικῆς ὑποδοχῆς· κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην σπουδαῖαι ἐκθέσεις ἐδημοσιεύθησαν περὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν διαφόρων λαῶν τῆς ἀχανοῦς ἐκείνης χώρας καὶ πολλὰ ἀνεκοινώθησαν ὅλως πρωτοφανῆ. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Ὀμήρου μεταφέρωμεν ἐνταῦθα τὰ ἐπόμενα ἀληθῶς περίεργα περὶ τῆς φυλῆς τῶν Βόχη ἐκ τοῦ συγγράμματος τῆς Κυρίας Λ. Ζακολλιώ.

Ἐνῶ ὠδεύομεν ἤδη εἰς τὸ ἐσωτερικόν, λέγει ἡ εἰρημένη συγγραφεὺς, εἶδομεν αἰφνης πτωχὸν Ἰνδὸν ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Τσαρὰνῆ βαίνοντα ἐπιμύχθως πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν· ἔκαμπε δὲ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ φορτίου, ὑπερῆφεν. Ὅτε ἐπλησιάσαμεν, ἐξεπλάγηνμεν ἰδόντες ὅτι ἔφερε σάκκον ἐξ ὕψισματος κόκου, εἰς ὃν οἱ ἰθαγενεῖς ἔμποροι συνεθίζουσι νὰ θέτωσι τὰ χρήματά των.

Ἡ ἄμαξα ἡμῶν ἐσταμάτησε.

— Σαλάμ, Τσαρὰνῆ, εἶπεν ὁ ταγματάρχης τῷ Ἰνδῷ.

— Σαλάμ, σαῖμπ, ἀπήντησεν αὐτός· θέσας δὲ εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ τὸν σάκκον του, ὥστις ἦν πλήρης ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ, ἐξηπλώθη εἰς τὴν κόνιν ποιῶν εἰς ἕκαστον ἡμῶν τὸ σαχταγκά.—Τὸ σαχταγκά ἐν τῇ Ἰνδικῇ τυγχάνει ἡ ἀνωτάτη ἐκφρασις σεβασμοῦ τοῦ ὑποδεεστέρου πρὸς τὸν ἀνώτερον· ὁ τοῦτο δὲ ποιῶν προσκυνεῖ οὕτως, ὥστε τὸ σῶμα, ὅπερ εἶναι ἐξηπλωμένον εἰς τὴν γῆν πρὸς τὸ ἄτομον ὅπερ χαιρετίζει, ἔγκειται ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν, τῶν γονάτων καὶ τῶν ὠλενῶν.

— Ποῦ ὑπάγεις; ἐξηκολούθησεν ὁ ἡμέτερος φίλος.

— Διετάχθην ὑπὸ τινος κουμουτή (ἐμπόρου) τῆς Νογπὼρ νὰ φέρω τὰς δέκα χιλιάδας τῶν ρουπιῶν τούτων—χιλίας ἀγγλικῆς λίρας—εἰς κουμουτὴ τῆς Δάκνας.

— Δὲν συνητηθῆς καθ' ὁδὸν μὲ κακοὺς;

— Ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Κουρπὰ εἶδον συχνάκις καλλερόν, ἀλλὰ τοὺς ἠπείλησα διὰ τῆς τράγκα καὶ μ' ἀφῆκαν νὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου.

— Σαλάμ, Τσαρὰνῆ.

— Σαλάμ, σαῖμπ.

Ἀφοῦ δὲ μᾶς ἐχαιρέτισε καὶ αὖθις, ὁ δυστυχὴς ἐκείνος τρέμων ἐκ τοῦ πυρετοῦ, ὃν ἀπέκτησεν ἐνῶ διήρχετο τὰ ἔλη τὰ περὶ τοὺς διαφόρους κλάδους τοῦ Γάγγου, ἐφορτώθη τὸ πολύτιμον φορτίον του καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπιμύχθως τὴν ὁδόν του. Ἡ ἐξήγησις ἐνταῦτοις τοῦ συμβάντος τούτου θέλει καταστήσει γνωστὸν ἐν τῶν μᾶλλον ἀλλοκότων ἐθίμων τῆς Ἰνδικῆς.

Ἐν τῇ ἀπείρῳ ἐκείνῃ χώρᾳ, τῇ ἄλλοτε ὑποκαίμενῃ εἰς ἑκατοντάδας διαφόρων ἡγεμόνων, ὑφ' οὗς διετέλουν πάλιν ἡμιανεξάρτητοί τινες μικροὶ βασιλεῖς, οἱ μὲν πολεμοῦντες πρὸς τοὺς δὲ, θ' ἀπέβαιναν ἀδύνατον νὰ ταξειδεύσῃ τις ἢ νὰ μεταφέρῃ πολύτιμα πράγματα, ἂν ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκασφαλίσαι τὸ ἐμπόριον δὲν ἐπειρόει λίαν ἀλλόκοτον μέσον.

Φυλὴ τις ἐγγχώριος ἔλαβε τὸ προνόμιον τοῦ νὰ συνοδεύῃ τοὺς ὁδοιπόρους καὶ νὰ μεταφέρῃ τὰ πολύτιμα πράγματα, ἥτοι μεταξωτά, τάπητας τῆς Κασμιρίας καὶ τοῦ Νεπὼλ, ἀδάμαντας τῆς Γολκόνδης, ἀργύριον καὶ χρυσίον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τῆς Ἰνδικῆς, ἕκαστον δὲ μέλος τῆς φυλῆς αὐτῆς διὰ φοβερῶν ὀρκῶν ὑπεχρεώθη νὰ παράσχῃ ἀμοιβαίαν βοήθειαν ἐν καιρῷ ἀνάγκης καὶ νὰ τιμωρῇ πᾶσαν ἀπόπειραν κατὰ τῶν ἀδελφῶν του. Ἡ φυλὴ αὕτη εἰς μὲν τὰ νότια μέρη ὀνομάζεται τῶν Βόχη, εἰς δὲ τὰ ἀνατολικά καὶ δυτικά τῶν Τσαρὰνῆ καὶ πρὸς βορρᾶν τῶν Βάτ.

Οἱ Βραχμᾶνες καθιέρωσαν τὸ προνόμιον

τοῦτο διὰ φρικτῶν θρησκευτικῶν ἀρῶν κατὰ τῶν τολμησόντων νὰ προσβάλλωσι τοὺς τοιοῦτους κομιστὰς ἢ συνοδίτας, ὁ δὲ τρόπος τοῦ συνοδεύειν κινδυνιόν τι διὰ Βοχῆ, Τσαρηνῆ ἢ Βάτ, κατὰ τὰ μέρη, ἐγένετο κοινότατος. Περισσότεραν ἀσφάλειαν ἀπολαμβάνουν τὰ κινδυνία καὶ τὰ παλύτιμα ἀντικείμενα συνοδευόμενα ὑπὸ Βοχῆ ἢ ὑπὸ στρατοῦ. Καὶ αὕτη δὲ ἡ φυλὴ τῶν καλλερού — ἢ κλεπτῶν — διότι ἰδιαιτέραν τάξιν καὶ φυλὴν ἀποτελοῦσιν ἐν τῇ Ἰνδικῇ, σέβεται τὸν ὁδηγὸν ἢ ἀγγελιαφόρον Βοχῆ.

Συμβαίνει ὅμως νὰ συλληφθῇ τις ὑπὸ Θύγκων (α), καλλερού, ιεροῦ-βαρού ἢ ἄλλων ληστῶν, εἰς οὐδὲν λογιζόντων τὰς θρησκευτικὰς ἀράς· τότε ὁ Βοχῆ ἀπειλεῖ αὐτοὺς διὰ τοῦ τραγκὰ καὶ εὐθὺς ἀφίσταται ἐλεύθερος μηδενὸς τῶν ἀνθρώπων, οὓς συνοδεύει, προσβάλλομένου, μηδ' ἀφαιρουμένου λεπτοῦ ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ὃν κομίζει.

Τί ἐστὶ τραγκὰ; — Ἴδου ἡ ἀρχὴ του.

Ὁ ἰσχυρὸς βασιλεὺς Βισβαμίτρα εἶχε διατάξει νὰ γλύψωσιν ἐπὶ χρυσοῦ καὶ νὰ περιβελώσιν ἀδάμασι λαμπρὴν λωτὸν, ὃν ἐστειλεν εἰς τὴν ὠραίαν ἀρραβωνιστικὴν του Τζενάραν, ἐμπιστευθεὶς τὰ δῶρον εἰς Βοχῆν. Οὗτος φθάς εἰς πυκνὸν δάσος πλησίον τῆς χώρας Πουνάχ, ἀπεχούσης τριακοσίας λεύγας ἀπὸ τῆς Βεναρῆς, συνελήφθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Σιδάτζ, μικροῦ ἡγεμόνος τῆς μαλαβαρικῆς παραλίας, καὶ ὠδηγήθη εἰς τὸν κύριόν των, ὅστις ἀπήτησε νὰ λάβῃ τὸ ἄνθος.

« — Μέγιστε ἡγεμῶν, τῷ εἶπεν ὁ Βοχῆ, λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅποια θὰ προσφθῇ ἀτιμία εἰς ἐμὲ, τὴν οἰκογένειάν μου καὶ τὴν φυλὴν μου ἂν τὸ ἄνθος δὲν περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἐκείνης· πρὸς ἣν διετάχθη νὰ τὸ φέρω. Θὰ εἰπῶσιν ὅτι ἐπώλησα αὐτὸ ἵνα αἰσχροκερ-

(α) Οἱ Θύγκοι ἦσαν ἐπίφοβοι κακοῦργοι, ἔργον κύριον ἔχοντες, ὑπὸ τῆς θρησκείας μάλιστα ἐπιβαλλόμενον, τὸ πνίγειν τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς μὴ ἀνήκοντας τῇ φυλῇ των. Πρὸ 35 ἐτῶν οἱ Ἀγγλοὶ κατώρθωσαν νὰ ἐξοντώσωσι τὴν ἀγρίαν φυλὴν, περὶ ἧς τόσα ἐγράφησαν. Περὶ τῶν Θύγκων ἄλλοτε θὰ εἰπώμεν τὰ δεόντα.

δήτω· τότε δὲ τίς θὰ ἐμπιστευθῇ εἰς Βοχῆν νὰ μεταφέρῃ ἄγην εἰς μύρμηκα; »

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σιδάτζ ἐπέμενε μ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, ὁ Βοχῆ ὑπέλαβεν·

« Ἐξοχε κυριάρχ, ζητεῖτε τὸν θάνατόν μου, διότι ὤμωσα νὰ θυσιάσω τὴν ζωὴν μου ἵνα ὑπερασπισθῶ τὸ πρῶγμα ὅπερ μοι ἐνεπιστεύθησαν· λάβετέ το λοιπὸν ἀφοῦ δὲν δύναμαι νὰ ἐλπίζω οὔτε νὰ σώσω αὐτὸ διὰ τῆς βίας, οὔτε νὰ κινήσω εἰς οἶκτον τὴν καρδίαν σας, ἀλλὰ τοῦλάχιστον λάβετέ το ἐπὶ τοῦ πτώματός μου. »

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξήγαγε τοῦ κολιοῦ τραγκὰ (εἶδος ἐγχειριδίου) καὶ ἐνέπηξεν αὐτὸ εἰς τὴν καρδίαν του.

Ἡ πράξις αὕτη, ἣν ὅλη ἡ Ἰνδικὴ ἐθαύμασε, διήγειρε κατὰ τοῦ Σιδάτζ ὅλους τοὺς ἡγεμονίσκους (ῥαγιαδάς) καὶ ὅλους τοὺς βραχμάνας, ὁ δὲ Βισβαμίτρας ἐκστρατεύσας κατέλαβε τὸ Πουνάχ, ἐφόνευσε τὸν ῥαγια καὶ ἐδήλωσε τὴν πρωτεύουσάν του.

Ἐκτοτε οἱ Βοχῆ, Τσαρηνῆ καὶ Βάτ, ὁσάκις θὰ ὁδοιπορήσωσιν, ὁρμύουσι μᾶλλον νὰ φονεύσωσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς ὑπὲρ τῶν κινδυνίων, ἃ συνοδεύουσιν, ἢ ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἃ μεταφέρουσιν.

Ἡ ἀπειλὴ αὕτη τοῦ καταφεύγειν εἰς τραγκὰ, ἥτοι αὐτοκτονίαν, σπανίως δὲν ἐπανεργεῖ ἐπὶ τοῦ πνεύματος ἐκείνου, καθ' οὗ γίνεται, σπανίως δὲ Θύγκοι, καλλεροὺς ἢ ἄλλοι λησταὶ περιφρονοῦσιν αὐτήν· ἀλλὰ τοσάκις οἱ λησταὶ οὗτοι, ὧν ἕνεκεν ἡτοκτόνησε Βοχῆ, ὑπεβλήθησαν εἰς ἀντεκδικήσεις, ὥστε μόλις ὀλίγιστοι φόνοι συμβαίνουν ἐντὸς αἰώνων.

Ἀμα Βοχῆ ἐξέλθῃ εἰς ὁδοιπορίαν ἅπασα ἡ φυλὴ ἐνδιαφέρεται ὑπὲρ τῆς εὐδοκίᾶς του, σημεῖοι τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ ἂν βραδύνη νὰ ἐπιστρέψῃ, στέλλει ἀγγέλους ἵνα μάθωσι τί ἐγένεν ὁ ἀδελφός· ἂν δὲ τυχὸν ἐφρονεύθῃ, ἵνα μὴ παραδώσῃ τὴν παρακαταθήκην, εἰδοποιῶνται οἱ ἅπανταχοῦ Βοχῆ, Τσαρηνῆ καὶ Βάτ μετὰ σημειώσεων περὶ τοῦ μέρους εἰς ὃ διεπράχθη τὸ κακούργημα καὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων εἰς οὓς ἀποδίδεται, καὶ εὐθὺς ἀρχίζει πόλεμος μέ-

χρὺς ἐξοντώσεως, καθ' ὃν οἱ Βοχὴ φονεύουσιν ἀδιακρίτως ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐπικαταράτου φυλῆς, ὅσα περιπέσουν εἰς χεῖράς των. Δὲν φεῖδονται δὲ οὔτε τῶν γυναικῶν, οὔτε τῶν παιδίων καὶ ἡ πάλῃ αὕτη, καθ' ἣν ὅλαι τῆς Ἰνδικῆς αἰ λοιπαὶ φυλαὶ (αἱ μὴ ληστρικαὶ) τάσσονται ὑπὲρ τῶν Βοχῆ, διαρκεῖ συχνάκις ἐπὶ γενεάς.

Πρὸ ἐξηκονταετίας περίπου ἅπασα ἡ φιλή τῶν γλαβάδ, ἥτις ἔζη ἐκ διαρπαγῶν ἐν τοῖς Νιελγκουρρῇ—ὄρεσι πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἰνδικῆς—ἐξωλυθρεύθη ἕνεκεν τοιαύτης αἰτίας. Ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη οἱ Βοχὴ κατεδίωκον αὐτὴν καὶ ἐπὶ τέλους τὴν κατέστρεψαν, τῶν Ἀγγλῶν μὴ δυνηθέντων ν' ἀντιστῶσι, διότι ὅλοι εἶχον ἐξεγερθῆ κατ' ἐκείνης. Ἐὰν τυχὸν Βοχὴ καταστῇ ἔνοχος κλοπῆς πράγματος, ὅπερ τῷ ἐνεπιστεύθησαν, οὐ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ ὅλη τοῦ ἡ οἰκογένεια φονεύονται ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων.

Αἱ ἄγριοι αὗται περὶ τιμῆς παραδόσεις, ἂν τὰς δύο ταύτας ἐκφράσεις δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὁμοῦ, τόσῃν περιῆψαν δόξαν εἰς τὴν φυλὴν αὐτὴν τῶν ἀγγελιαφόρων, ὥστε οἱ Εὐρωπαῖοι ἔμποροι ἀναθέτουσιν εἰς αὐτὴν ὅ,τι ἔχουσι νὰ μεταφέρωσι· καὶ οἱ Ἀγγλοὶ δὲ καὶ Γάλλοι διοικηταὶ οὐδόλως διστάζουσι νὰ τῇ ἐμπιστευθῶσιν ἄνευ ἐγγυήσεώς τινος ἀξίας λόγου ποσότητας χρημάτων, δι' ὧν πληρωθήσονται οἱ μισθοὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν εἰς ἀπόκεντρα σταθμευόντων μέρη.

Εἰς Βοχὴ προτιμᾶται ἀπὸ ὁλόκληρον τάγμα· δύνασαι δὲ νὰ ἐμπιστευθῇς αὐτῷ πᾶν ὅ,τι πολύτιμον κατέχεις ἐν τῷ κόσμῳ, τὴν γυναῖκά σου, τὰ τέκνα σου, τὴν περιουσίαν σου· ἄφες αὐτὸν νὰ πράξῃ ὅ,τι ἡξέουσι καὶ ἂν πρόκηται νὰ διανύσῃ ἀπόστασιν τριακοσίων ἢ τετρακοσίων λευγῶν, διότι οὐδὲν ὑπάρχει παράδειγμα ὅτι ἡ πολύτιμος παρακαταθήκη δὲν ἀπεδόθη ὅπου δεῖ.

Συχνάκις ἐδέησε νὰ μεταβῶ παρὰ τῷ συζύγῳ μου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ διήνυσα ἐξήκοντα ἕως ὀγδοήκοντα λεύγας ἐπὶ φορείου φερομένου ὑπὸ ἑξ. Βοχῆ· οὐδέποτε τὸ ἐλά-

χιστον διέπραξαν ἀτόπημα. Ὅτε κατέβαινον τοῦ φορείου, ἐγονάτιζον καὶ ἔθετον τὰς χεῖρας εἰς τὸ πρόσωπον ἵνα μοὶ ἐκφράσωσι τὸν σεβασμὸν των...

Εἰς τινὰς ἐπαρχίας τῆς μαλαβερικῆς παραλίας οἱ Βοχὴ οὐ μόνον ἀγγελιαφόροι εἶναι, ἀλλὰ καὶ παρέχουσιν ἑαυτοὺς ἐγγυητὰς ἐπὶ δανείων.

Ὅταν πλούσιος ἔμπορος τῆς φυλῆς τοῦ κουμμουτῆ ἢ ῥαγιαῆς τις (ἡγεμονίσκος) λάβῃ χρημάτων ἀνάγκην, ἀπευθύνονται εἰς τινὰ Βοχὴ, ὅστις τοῖς προμηθεύει χρήματα παρέχων τὴν ζωὴν τοῦ ὡς ἐγγυήσιν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς λήξεως τοῦ γραμματίου, ἂν ὁ χρεώστης δὲν ἀποτίσῃ τὸ χρέος τοῦ ὁ Βοχὴ ἀρχίζει νὰ ἐκτελῇ τοὺς ὅρους τῆς ἐγγυήσεως· κτυπᾷ τὸ στῆθος τοῦ δι' ἐγχειριδίου, ἀγγέλλων ὅτι ἂν τὸ ὀφειλόμενον ποσὸν δὲν πληρωθῇ μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, θὰ βυθίσῃ τὸ ἐγχειρίδιόν του εἰς τὴν ἰδίαν καρδίαν· καὶ ἐπειδὴ ἀδιστάκτως θὰ πράξῃ τοῦτο καὶ οἱ ὁμόφυλοί του θὰ τὸν ἐκδικηθῶσιν, ὁ δανεισθεὶς, ἔν' ἀποφύγῃ τὴν ἀντεκδίκησιν, πληρώνει ἀμέσως. Ἄν δὲν ἔχῃ αὐτὸς χρήματα, διευθύνεται εἰς τοὺς ὁμογενεῖς του, οἵτινες τῷ παρέχουσι τ' ἀναγκαῖα.

Τοιαῦται ἐγγυήσεις συνεχῶς δίδονται· ὁ δὲ δανειστής προθύμως δέχεται, διότι εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ πληρωθῇ.

Υ. Π. Α.

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Ἐν παντὶ καιρῷ παρατήρησαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σελήνης ποσότητα ζωφωδῶν κηλίδων, αἵτινες, πολὺ πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν τηλεσκοπίων, συνετέλεσαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὑπῆρχον ἀνισότητες ἐδάφους ὁμοίαι πρὸς τὰς τῆς γῆς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο πολλὰς παρήγαγε δεισιδαιμονίας· οἱ μὲν διετείνοντο ὅτι δι' ὧρων τὸ σῶμα Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου καθειργμένου ἐν τῇ σελήνῃ πρὸς τιμωρίαν τῆς προδοσίας του, οἱ δὲ Ἰνδοὶ ἐ-